

КОМУНАЛЬНИЙ ЗАКЛАД
«КІРОВОГРАДСЬКИЙ ОБЛАСНИЙ ІНСТИТУТ ПІСЛЯДИПЛОМНОЇ ПЕДАГОГІЧНОЇ ОСВІТИ
ІМЕНІ ВАСИЛЯ СУХОМЛИНСЬКОГО»

**Учитель – учителю:
уроки зарубіжної літератури в 5 класах
Нової української школи**

(з досвіду роботи вчителів зарубіжної літератури)

*Друкується за рішенням науково-методичної ради
комунального закладу «Кіровоградський обласний інститут
післядипломної педагогічної освіти імені Василя Сухомлинського»
(протокол № 3 від 14 червня 2022)*

Кропивницький
2022

УДК 37,014,3 + 378
Р-96

Учитель-учителю: уроки зарубіжної літератури в 5 класах Нової української школи (з досвіду роботи вчителів зарубіжної літератури) / уклад. Олена РЕВНИВЦЕВА. – Кропивницький : комунальний заклад «Кіровоградський обласний інститут післядипломної педагогічної освіти імені Василя Сухомлинського», 2022. – 48 с.

У посібнику представлені вправи, креативні завдання, інноваційні за формою конспекти (інтерактивний конспект-таблиця, медіаконспект, зміст якого наповнений інтерактивними покликаннями) для уроків зарубіжної літератури. Автори матеріалів – вчителі-учасники творчих об'єднань «Літературно-методичний клуб вчителів зарубіжної літератури», «Авторської творчої майстерні О.О. Гузь» та «Творчої лабораторії “Креативний словесник”». Матеріали стануть у нагоді вчителям зарубіжної літератури, які викладатимуть зарубіжну літературу в 5 класі НУШ.

Рецензенти:

Ірина

НЕБЕЛЕНЧУК – старший викладач кафедри теорії і методики середньої освіти комунального закладу «Кіровоградський обласний інститут післядипломної педагогічної освіти імені Василя Сухомлинського», кандидат педагогічних наук;

Валентина

РИБАЛЬЧЕНКО – доцент кафедри української та зарубіжної літератури Центральноукраїнського державного педагогічного університету імені Володимира Винниченка, кандидат філологічних наук.

Відповідальний за випуск – Віталій ДМИТРУК

© КЗ «КОШПО імені
Василя Сухомлинського», 2022

ЗМІСТ

СЛОВО ДО ВЧИТЕЛЯ.....	4
ВПРАВИ ТА ЗАВДАННЯ ДЛЯ УРОКІВ ЗАРУБІЖНОЇ ЛІТЕРАТУРИ ДЛЯ 5 КЛАСУ НУШ	
<i>Альона АБРОСКИНА.</i> Працюємо творчо! Вправи до китайської народної казки «Червоний ліхтарик».....	5
<i>Галина ГУБЕНКО.</i> Літературні диктанти.....	9
<i>Оксана ЄРЬОМІНА.</i> Бешкетуємо! Оригінальні вправи до повісті Марка Твена «Том Соєр».....	10
<i>Тетяна ФЕДІЄНКО.</i> Стара казка по-новому! Завдання та вправи до твору братів Якоба і Вільгельма Ґрімм «Пані Метелиця».....	18
<i>Ольга ГЕТЬМАН.</i> Досліджуємо текст креативно! Марк Твен, «Пригоди Тома Соєра».....	26
<i>Наталія ШЕВЧЕНКО.</i> Від егоїзму до милосердя. Завдання та запитання до казки Оскара Уайльда «Хлопчик-Зірка».....	28
<i>Вікторія ЧЕРНЕЦЬКА.</i> Нове в програмі. Польська народна казка «Цвіт папороті» (скорочено).....	29
КОНСПЕКТИ УРОКІВ	
<i>Світлана БОЙКО.</i> «Снігова королева» Г. К. Андерсена в цифровому форматі.....	31
<i>Ольга КОЗАЧЕНКО.</i> Нове в програмі. А. Гофман, «Лускунчик і Мишачий король»: етапи уроку з різними видами завдань.....	32
<i>Тетяна МОКЛЮК.</i> Нове в програмі. Польська народна казка «Цвіт папороті». Втілення ідей пошуку сенсу життя людини у казці.....	33
<i>Наталія РЕПЕЦЬКА.</i> Нове в програмі. Онлайн-подорож до Польщі – країни казки «Цвіт папороті».....	35
<i>Наталія РЯБУХА.</i> Нове в програмі. Угорська народна казка «Три мудрі поради».....	41
<i>СМИРНОВА Наталія.</i> «Снігова королева» в розумінні сучасного учня-читача.....	42
<i>Наталія РЕПЕЦЬКА.</i> Методичні рекомендації для організації позакласного читання у 5-6 класах.....	43
ВІДОМОСТІ ПРО АВТОРІВ.....	46
КОРИСНІ ДЖЕРЕЛА.....	47

СЛОВО ДО ВЧИТЕЛЯ

Незмінна особистість з фіксованими обов'язками, яка в попередні часи була знахідкою для суспільства, в майбутньому може являти собою соціальну небезпеку.

*Альфред Норд Уайтхед,
британський математик та філософ*

Насамперед, маємо новий Державний стандарт базової середньої освіти, затверджений Постановою кабінету Міністрів № 898 від 30 вересня 2020 року. Характерною особливістю його є настанова на формування ключових компетентностей. Компетентнісний потенціал мовно-літературної галузі виявляється у набутті відповідних умінь, а базові знання охоплюють такі складники, як інформація, комунікація, текст, літературний твір. Особливо відзначимо те, що документ дає широкі можливості для академічної свободи та творчості учителя. Творче використання модельної навчальної програми та створення власної навчальної програми дає можливість розподіляти та перерозподіляти навчальні години на вивчення зарубіжної літератури, формувати окрему освітню траєкторію для кожного класу та окремого учня. Оновлення методики, відмова від застарілих форм роботи дає можливість учителю сформулювати в учнів позитивне мислення й креативне ставлення до життя інших людей та суспільства.

Нова українська школа принесла в практику викладання нові методи та форми організації навчальної діяльності: використання вправ та креативних завдань, літературні проєкти та експерименти, вправи на розв'язання життєвих ситуацій, формування власного морально-етичного досвіду. Традиційний навчальний та художній текст став медіатекстом, а конспект уроку не можна уявити без активних покликань на цифрові ресурси. Вчителі активно використовують вправи, за допомогою яких можна якнайповніше реалізувати педагогічні можливості вчителя НУШ на уроках зарубіжної літератури. Це «Коллективна розповідь», «Facebook (Instagram, TikTok) – сторінка героя», «Зустріч із літературним героєм», «Заплутаний лист», «Таємнича валіза», «Живі малюнки», «Я – художник», «Хмаринка тегів», «Хвилинка-цікавинка», «Дружня порада», «Якби тварини вміли говорити...», «Добре – погано» та інші. Тому в посібнику представлені вправи та креативні завдання для уроків зарубіжної літератури. Автори посібника, а це вчителі-учасники творчих об'єднань «Літературно-методичний клуб вчителів зарубіжної літератури», «Авторської творчої майстерні О.О. Гузь» та «Творчої лабораторії “Креативний словесник”» представляють конспекти уроків нового типу: інтерактивний конспект-таблиця, медіаконспект, зміст якого наповнений інтерактивними покликаннями.

Олена РЕВНИВЦЕВА

ВПРАВИ ТА ЗАВДАННЯ ДЛЯ УРОКІВ ЗАРУБІЖНОЇ ЛІТЕРАТУРИ ДЛЯ 5 КЛАСУ НУШ

Альона АБРОСКІНА

ПРАЦЮЄМО ТВОРЧО! ВПРАВИ ДО КИТАЙСЬКОЇ НАРОДНОЇ КАЗКИ «ЧЕРВОНИЙ ЛІХТАРИК»

1. Слухання.

- Нові слова, почуті в тексті;
- Назвіть героїв казки;
- Фрагмент тексту, який найбільше запам'ятався. Чому?
- Хто із героїв твору Вам найбільш імпонує? Які риси характеру притаманні йому?
- Уявіть, що у Вас є можливість поспілкуватись із героєм казки. Яке б запитання йому поставили? Запишіть у зошит.

2. Читання для себе.

- Назва казки та її автор.
- Тема та ідея твору.
- Поділіть текст на логічно завершені частини. Складіть план.

3. Читання для когось.

- 3 цікавих факти, які сподобались.
- 2 факти, які почули вперше.
- 1 запитання, яке б поставили головному герою.

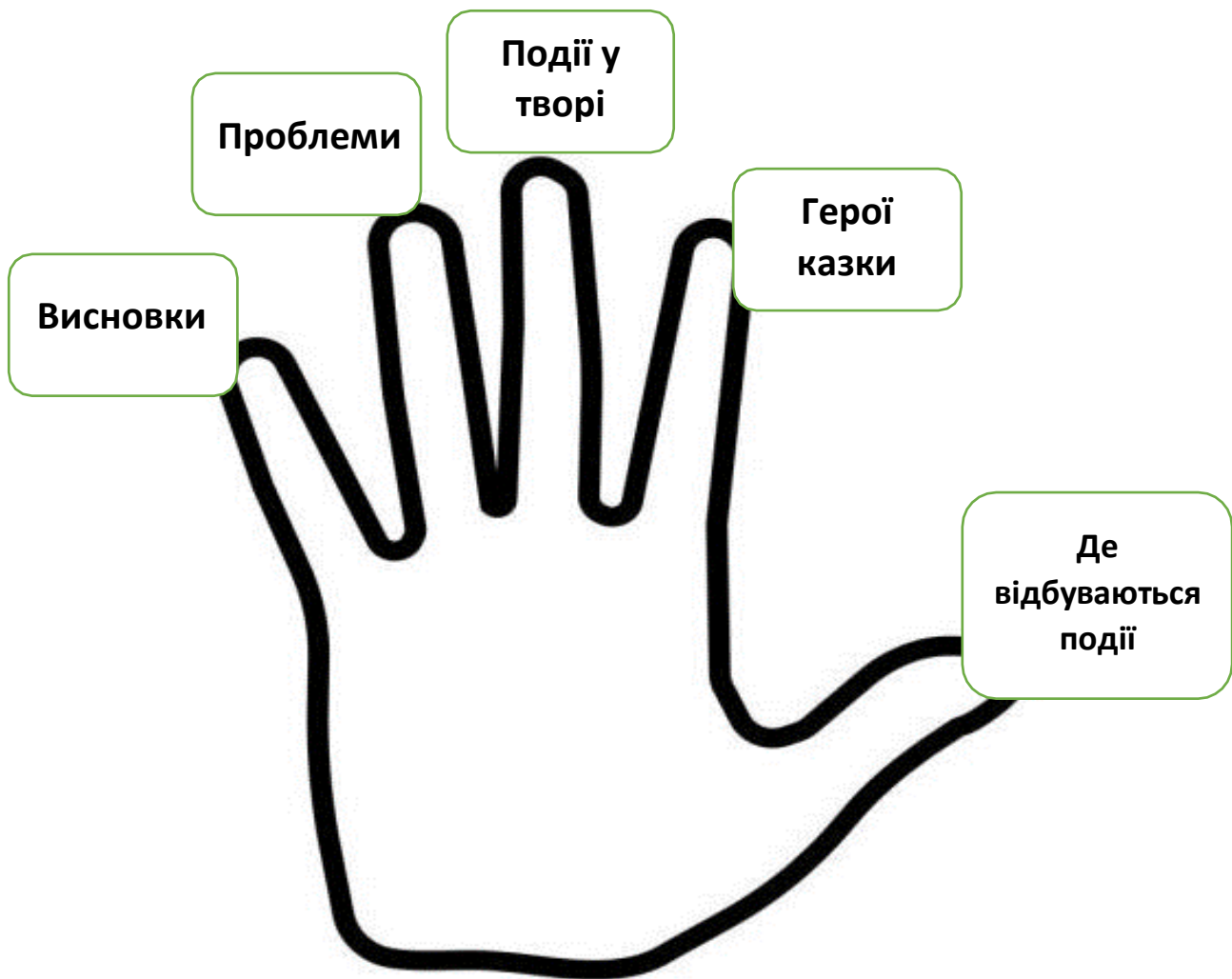
4. Техніка «5-4-3-2-1. Почуття».

- 5 речей, які ти зараз бачиш.
- 4 речі, які ти зараз чуєш.
- 3 речі, запах яких ти зараз відчуваєш.
- 2 речі, до яких ти можеш доторкнутися.
- 1 річ, яку ти можеш спробувати на смак.

5. Техніка «5-4-3-2-1. Оточення».

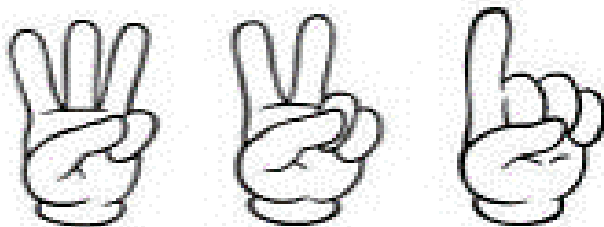
- 5 кольорів, які ти бачиш у творі.
- 4 фігури, які ти бачиш у творі.
- 3 м'які речі, які ти можеш побачити у творі.
- 2 людини, яких ти бачиш у творі.
- 1 книга, яку ти бачиш.

6. Переказ «5 пальців».

7. Вправа «Три – два – один».

- Три факти, які були новими, цікавими, несподіваними на уроці.
- Два факти, які здалися нецікавими, некорисними, або вже відомі.
- Один факт, який хотілося б вивчити детально, поглибити знання.

8. Рюкзак вражень.

Рюкзак вражень

9. Перевір себе за допомогою гри.

Відскануй QR-код та перевір свої знання за допомогою гри.

Або перейди за покликанням та виконай завдання:

<https://learningapps.org/display?v=pshq4pb7n21>

10. Математика у творі.

Завдання: знайдіть позначення цифр у тексті:

19 _____

16 _____

5 _____

4 _____

3 _____

2 _____

1 _____

11. Кольори у творі.

Червоний

Жовтий

Сірий

Синій

Золотий

Рожевий

Чорний

12. Поміркуємо.

- *Якби герої казки діяли поодиночі, чи змогли б урятувати людей від сколопендри?*

- *Хто з юнаків виявився найбільш мужнім і благородним під час випробувань, не зійшов зі шляху до своєї мети?*

- *Як Ви думаєте, чи Сяогуй зробила правильний вибір нареченого? Доведіть свою думку.*

- *Доведіть, що твір «Червоний ліхтарик» – казка.*

- *До якої групи казок належить китайська народна казка «Червоний ліхтарик».*

- *Знайдіть у тексті ознаки чарівної казки. Зачитайте слова/словосполучення на підтвердження своєї думки.*

13. Що я вже знаю і можу.

- Запам'ятав, що _____
- Визначаю основну ідею твору: _____
- Розумію, що _____
- Раджу _____

Галина ГУБЕНКО

ЛІТЕРАТУРНІ ДИКТАНТИ

1. «Іссумбосі, або хлопчик-мізинчик».

Риси вдачі хлопчика _____

Іссумбосі мене навчив _____

В образі Іссумбосі народ прославляє _____

Порада Іссумбосі сучасним дітям _____

2. Подяка автору або літературному персонажу.

Передайте слова подяки автору за твір або літературному герою за його вчинки.

3. Пензлик Маляна.

Я, як і Малян, дуже люблю _____

Найбільше я люблю малювати _____

Та сьогодні в мене в руках опинились _____

Все, що буде намальовано ними, _____

Я намалював (намалювала) _____

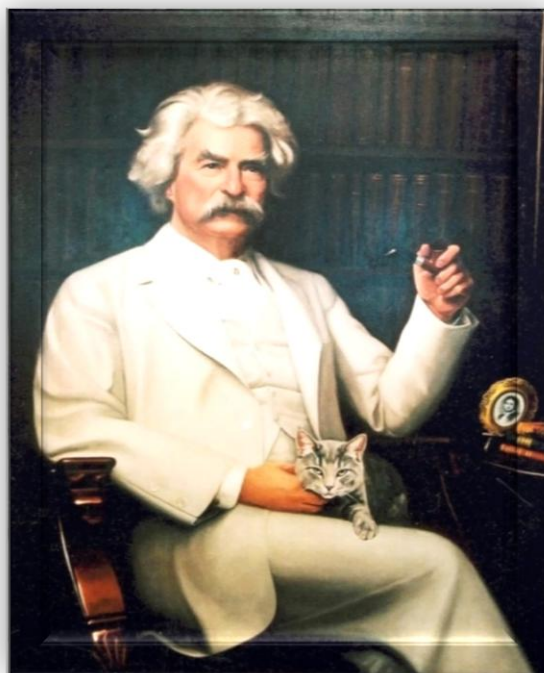
Це для _____, щоб _____

БЕШКЕТУЄМО! ОРИГІНАЛЬНІ ВПРАВИ ДО ПОВІСТІ МАРКА ТВЕНА «ТОМ СОЕР»

Портрет-головоломка

Методичний коментар: портрет – візуальний вид мистецтва, в якому (як і в літературі) можливе відображення не тільки зовнішньої схожості, але й характеру людини, її почуттів, емоцій, звичок, способу життя. Цей усний вид діяльності сприяє розвитку асоціативного та креативного мислення, уважності та формуванню логіки поєднання візуального об'єкту зі словесним описом.

Обладнання: для очного навчання – робочий зошит або аркуш-шаблон таблиці; для дистанційного навчання – сервіси GoogleForms/ Liveworksheets.

Уважно розглянь ілюстрацію-портрет Марка Твена та заповни таблицю:

Знайди та запиши 3 слова-деталі опису інтер'єру на підтвердження відомих фактів про життя та творчість письменника.	
Знайди та запиши 2 слова-деталі опису одягу та інтер'єру , які свідчать про звички та спосіб життя цієї людини.	
Знайди та запиши 1 слово-деталь опису обличчя , яка вказує на характер митця, його емоційно-чуттєвий стан.	

Хмара слів «Моє відкриття – Марк Твен»

Методичний коментар: хмара слів (хмара тегів або зважений список) – це візуальне відтворення списку слів на єдиному спільному зображенні. За допомогою хмар слів можна візуалізувати матеріал з теми у більш наочний спосіб. Цей вид діяльності сприяє розвитку критичного мислення та зв'язного мовлення, тренує пам'ять, допомагає відтворити великий за обсягом матеріал у стислому зручному форматі.

Обладнання: для очного навчання – робочий зошит або аркуш А-4, олівці, фломастери; для синхронного дистанційного навчання – сервіс Mentimeter, для асинхронного навчання – сервіси для ПК Word It Out / Word Cloud Generation /

Word Art (Tagul) Word It Out/ Word Cloud Generation / Word Art (Tagul), будь-які інші мобільні сервіси.

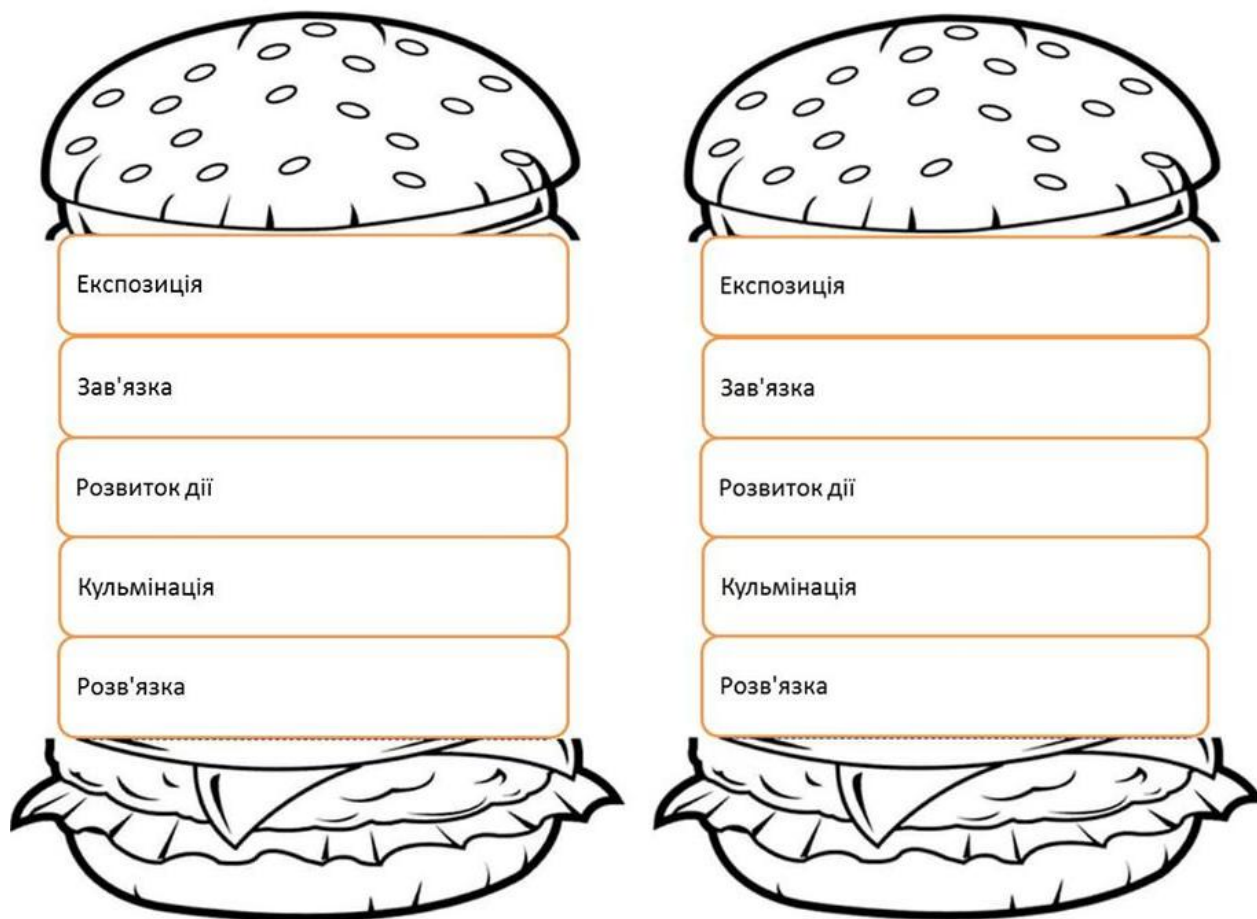
- **Ознайомся з життям і творчістю М. Твена;**
- **вигадай асоціативну форму для хмарки;**
- **створи теги зі слів:**
- **3 прикметника**, які найяскравіше характеризують творчість М. Твена;
- **2 дієслова**, які найяскравіше визначають життєві орієнтири митця;
- **1 іменник** – асоціація з іменем письменника.

Літературний бургер «Пригоди Тома Соєра»

Методичний коментар: апетитні бургери в усіляких варіаціях вже давно стали мейнстрімом серед української публіки. Це смачне завдання допоможе наочно зрозуміти структуру художнього тексту, пригадати композиційні особливості повісті, створюючи позитивну творчу атмосферу навчання.

Обладнання: для очного навчання – аркуш-шаблон або малюнок у зошиті, олівці, фломастери; для дистанційного навчання – сервіс Liveworksheets.

- **Пригадай особливості побудови текстів і події повісті М. Твена;**
- **розмалюй літературний бургер на власний смак;**
- **заповни шаблон композиції твору «Пригоди Тома Соєра»:**

Розвиток зв'язного мовлення
ТОП-12: Том Соєр – головний герой повісті Марка Твена

Методичний коментар: робота з текстом, увага до деталей – важливий інтерпретаційний аспект уроку зарубіжної літератури. Цей вид діяльності сприяє розвитку мовлення та демонструє уважність читачького сприйняття.

Обладнання: для очного навчання – робочий / контрольний зошит; для дистанційного навчання – сервіси Google Forms / Liveworksheets.

- **Пригадай деталі змісту повісті М. Твена;**
- **опиши Т. Соєра за планом:**

1. Повне ім'я літературного героя.
2. Місце проживання.
3. Члени родини.
4. Два прикметники, які описують його зовнішність.
5. Дві справи, які найбільше любив робити.
6. Дві справи, які найбільше не любив робити.
7. З ким із персонажів твору підтримував важливі стосунки.
8. Кого з персонажів любив.
9. Два найсильніші почуття, які відчував протягом твору.
10. Два найсильніші страхи, які пережив.
11. Два найбільших життєвих досягнення.
12. Дві речі, які герой хотів побачити / здійснити / пережити.

Розвиток зв'язного мовлення

Порівняльна характеристика Тома Соєра та Гекльберрі Фінна

Методичний коментар: «Коло Вена» – технологія розвитку критичного мислення для порівняння літературних персонажів. Прийом передбачає створення графічної схеми з двох чи трьох кіл, що частково накладаються одне на одне. У спільній частині кіл записують спільні ознаки чи властивості певних героїв твору. У частинах кіл, що не перетинаються, – відмінні. Стратегія дає можливість формувати в учнів навички порівняння та класифікації, глибше розуміти зв'язки між поняттями та об'єктами, їх властивостями, узагальнювати інформацію на високому рівні.

Обладнання: для очного навчання – робочий / контрольний зошит, аркуш-шаблон; для синхронного дистанційного навчання – сервіс Google Jamboard, для асинхронного навчання – сервіси Google Forms / Liveworksheets.

- Пригадай зміст повісті М. Твена;
- порівняй образи Тома Соєра та Гека Фінна за схемою:

**Фізкультхвилинка. Літературна гра «Так / ні»
за змістом повісті Марка Твена**

Методичний коментар: ця гра – найпростіший спосіб фронтального оцінювання щодо визначення розуміння прочитаного твору, а у поєднанні з фізкультвправою створить невимушену позитивну атмосферу та сприятиме відпочинку з користю.

Правила гри: для очного навчання – піднімаємо дві руки – «Так», одну руку – «Ні»; для дистанційного навчання – реакція-вподобайка – «Так», смайлик – «Ні».

• **Пригадай події твору та визнач правильні й хибні твердження:**

1. Том жив разом зі своїми батьками та сестрою в затишному будиночку.
2. Тітка Поллі зловила Тома на гарячому: вибігав з комірчини, де їв варення.
3. Тома виховувала тітка Поллі, сестра його покійної матері.
4. Сід був близьким другом Тома, між ними панувало взаєморозуміння.
5. Том, як і завжди, цього дня ходив до школи; повернувшись – допомагав тітці по господарству.
6. За вечерею, як завжди, Том пустував: нишком тягав цукор.
7. Тітка Поллі, здогадуючись, що Том не ходив до школи, а бігав купатися, зловила його на гарячому: у нього була мокра сорочка.
8. Томові вдалося б викрутитись від допитів тітки Поллі, якби не Сід, який звернув увагу, що комірць пришитий не білою, а чорною ниткою.
9. Втікши від тітки Поллі, Том почав випробовувати особливий спосіб свисту.
10. На дорозі Том зустрів хлопця, з яким познайомився і заприятелював.
11. Найбільше у незнайомцеві Тома дратував ошатний одяг.
12. Розпочавши бійку з незнайомцем, Том вийшов переможцем.

Літературне печиво:

міркування над проблемним питанням

Методичний коментар: усі знають про печиво «Огео». У початковій НУШ з його використанням вивчають фази місяця. Методика «Огео» зосереджена на навчанні написання власних думок-міркувань і використовує печиво як наочний посібник. Робота над проблемним питанням у такому форматі дає розуміння того, що твердження без аргументів неможливе, як «Огео» без крему, перетворюючи складне завдання на смачну гру.

Обладнання: для очного навчання – аркуш-шаблон або малюнок в зошиті, олівці, фломастери; для дистанційного навчання – сервіс Liveworksheets.

• **Пригадай зміст повісті Марка Твена;**

• **використовуючи схему, запиши свої міркування над проблемним питанням: у чому секрет дружби Тома Соєра та Гека Фінна?**

- **O (opinion)** – презентуй думку.
- **R (reason)** – укажи причину (підґрунтя) для такої думки.

- **E (example)** – наведи приклади на підтвердження своєї думки.
- **O (opinion)** – повтори (узагальни, підсумуй) свою думку.

O	
R	
E	
O	

Тематичний твіт «Марк Твен, “Пригоди Тома Соєра”»

What did you learn today? What did you find tricky? What can we do next time?	Today's Lesson Tweet. @ #	Don't forget the hashtag # describes the lesson or something memorable from the lesson.
What did you learn today? What did you find tricky? What can we do next time?	Today's Lesson Tweet. @ #	Don't forget the hashtag # describes the lesson or something memorable from the lesson.
What did you learn today? What did you find tricky? What can we do next time?	Today's Lesson Tweet. @ #	Don't forget the hashtag # describes the lesson or something memorable from the lesson.

Методичний коментар: соціальні мережі – невід’ємна частина життя сучасної людини, а вміння стисло визначити основну думку може знадобитися будь-де. Цей вид діяльності сприяє розвитку медіаграмотності та формуванню культури писемного зв’язного мовлення.

Обладнання: для очного навчання – аркуш-шаблон; для дистанційного навчання – сервіси Google Jamboard / Padlet / Linoit.

- *Дай відповіді на запитання в рамках 140 символів (як у Twitter);*
- *створи тематичні хештеги;*
- *запиши свої думки за схемою:*
 - 3 факти з теми, які ви добре засвоїли;
 - 2 факти, які вас найбільше зацікавили;
 - 1 факт, який ви ще не зовсім зрозуміли.

Творчий проєкт

«Поштова марка на згадку: Марк Твен»

Методичний коментар: поштові марки – дієвий інструмент візуалізації та можливість збереження пам’яті про цікаві події, факти. Це завдання сприяє розвитку асоціативного мислення та креативній творчості; формуванню навичок командної діяльності, ініціативності та підприємливості.

Обладнання: для очного навчання – картон-аркуші А-4, олівці, фломастери, клей, ножиці, інтернет-картинки, декор для handmade; для синхронного дистанційного навчання – сервіс Google Jamboard, для асинхронного навчання – сервіс Canva.

WOW☺ Укрпошта приймає онлайн-замовлення на виготовлення поштових марок за власним дизайном. Режим доступу: <https://cutt.ly/zGPjNN8>.

- **Розгляньте приклади тематичних марок і виконайте завдання:**
 - об’єднайтеся у групи за бажанням і розподіліть обов’язки;
 - створіть дизайнерський проєкт марки у вигляді колажу або малюнка, що відобразить основні ідеї уроків за творчістю М. Твена;
 - установіть стартову ціну на марку від 1 до 12 балів;
 - прорекламуйте, створіть попит на свій товар;
 - вигідно «продайте» марку однокласникам.

**«Долонька» – самооцінювання діяльності з теми:
Марк Твен, «Пригоди Тома Соєра»**

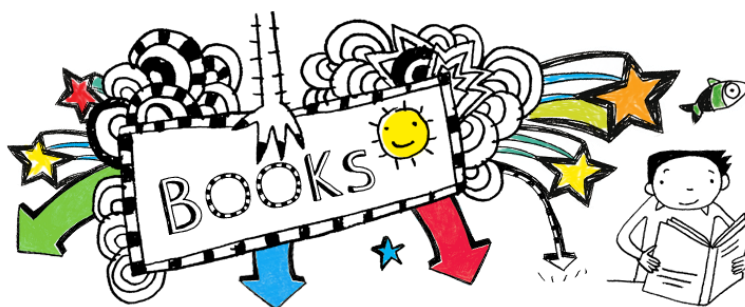
Методичний коментар: метод «П'яти пальців» вигадав німецький професор-психолог Лотар Зайверт як принцип самоаналізу. Потрібно лише поглянути на долоню правої руки та по перших літерах назви пальців пригадати й назвати ключові моменти. Сьогодні цей метод «Долонька» адаптовано до навчальної діяльності та дієво використовується на етапі рефлексії із додаванням арт-терапії.

Обладнання: для очного навчання – зошит / аркуш А-4, олівці, фломастери; для дистанційного навчання – сервіс Liveworksheets/ презентація на онлайн-уроці.

- **Пригадай усі уроки з вивчення творчості М. Твена;**
- **проаналізуй свою діяльність;**
- **обмалюй праву долоньку;**
- **запиши свої враження на пальчиках;**
- **за схемою та розфарбуй долоньку відповідно до свого загального настрою:**

- **мізинець** – надбання (Яких знань ти набув? Які нові ідеї тебе осяяли?);
- **безіменний** – близькість до мети (Що ти зробив? Яких результатів досягнув?);
- **середній** – самопочуття (Яким був твій настрій? Яке завдання сподобалося найбільше?);
- **вказівний** – взаємодія (Чим ти допоміг однокласникам? Чи допомогло це покращити твої стосунки з оточуючими?);

- **великий** – важливо дізнатися (З якими труднощами ти зіткнувся? Над чим ще треба поміркувати? Що треба допрацювати?).

Тетяна ФЕДІЄНКО

СТАРА КАЗКА ПО-НОВОМУ! ЗАВДАННЯ ТА ВПРАВИ ДО ТВОРУ БРАТІВ ЯКОБА І ВІЛЬГЕЛЬМА ГРІММ «ПАНІ МЕТЕЛИЦЯ»

1. Зіставлення образів героїнь казки «Пані Метелиця».

<https://learningapps.org/view23734489>

Коментар: учні складають пазл, розподіляючи правильно цитати з твору. Після вдалого складання пазлу – отримують перегляд фрагменту казки, який зосередить увагу учнів на чарівності образу пані Метелиці.

2. Крісло автора.

Завдання: за 3-4 хвилини запишіть свої думки щодо образів пасербиці та ледащиці з казки «Пані Метелиця», їхніх вчинків.

Коментар: виконавши завдання цієї вправи, учні порівнюють образи героїнь казки та роблять певні висновки щодо отриманих винагород за працю.

	Пасербиця	Ледащиця
		

3. Гра «Правильно-неправильно».

<https://learningapps.org/view23738455>

Коментар: учитель надає учням правильні/неправильні твердження за змістом казки «Пані Метелиця» та запитує, чи згодні вони з цим чи ні та чому. Учні мають дати аргументовані відповіді.

4. Розгадування ребусів.

Коментар: розгадуючи ребуси, учні тренуватимуть пам'ять та розумові здібності.

Правила розгадування ребусів прості: якщо кома стоїть перед малюнком, то від слова треба відкинути одну букву; якщо після, то треба відкинути останню літеру. Якщо є дві коми, то треба забрати 2 букви з початку або кінця слова.

ЯБЛУНЯ

КРИНИЦЯ

СМОЛА

2 = М

МЕТЕЛИЦЯ

7 = Ц

ЗОЛОТО

,

’

ПІЧ

”

НИТКА

,

”

ПІР'Я

5. «Візьми і передай».

Завдання: напишіть спільне продовження казки «Пані Метелиця», давши відповідь на запитання: *як складеться доля дівчат у подальшому житті?*

Коментар: це групова робота, яку використовують, щоб поділитися думками. Кожен учень по черзі записує свою думку доти, доки їхній папірець обійде всю групу і знову повернеться до першого учня. Потім учасники обговорюють результати в групі.

6. «Газетний заголовок».

Завдання: вигадайте газетний заголовок, який розказуватиме про події, що сталися в житті пасербиці/ледащиці.

Коментар: вигаданий газетний заголовок може бути написаний до теми, яка вивчається, та передавати основну ідею подій.

7. Есе «Хвилинка».

Завдання: розкрийте зміст німецького прислів'я/ приказки, яким можна проілюструвати приклад з казки «Пані Метелиця»:

- Бажання працювати і любов до справи роблять будь-яку роботу легкою.
- За вчинками дізнаються про спосіб життя.
- Завтра, завтра, тільки не сьогодні, – так усі ледарі кажуть.
- Помиляється кожен, але по-різному.
- Попросити (запитати) кожен може безкоштовно.
- Чий хліб я їм, того пісню я і співаю.
- Все або нічого.
- Кожному своє.

Коментар: учні пояснюють зміст будь-якого прислів'я за одну хвилину. Ця вправа розрахована на очікуваний результат навчання, наприклад, «Утвердження у творі доброти, працьовитості, справедливості».

8. Вправа «3-2-1».

Завдання до казки «Пані Метелиця» (на вибір):

- 1) записати **три** речі, які ви дізналися про доброту та працьовитість пасербиці;
- 2) записати **два** цікаві факти про пані Метелицю;
- 3) записати **одне** питання, що залишилося без відповіді.

АБО

- 1) Записати **три** питання до казки «Пані Метелиця»;
- 2) записати **два** прогнози про те, що станеться далі в казці «Пані Метелиця», враховуючи вже прочитане;
- 3) знайти **один** зв'язок у казці «Пані Метелиця» з тим, що ви вже знали.

Коментар: учні виконують запропоновані варіанти завдань, коментуючи свої думки.

9. Список гарних справ (ТОП 5).

Завдання: записати список гарних справ пасербиці з казки «Пані Метелиця».

Коментар: це завдання учні можуть виконувати самостійно або в парах, записуючи свої думки у відповідний бланк.

Список гарних справ пасербиці

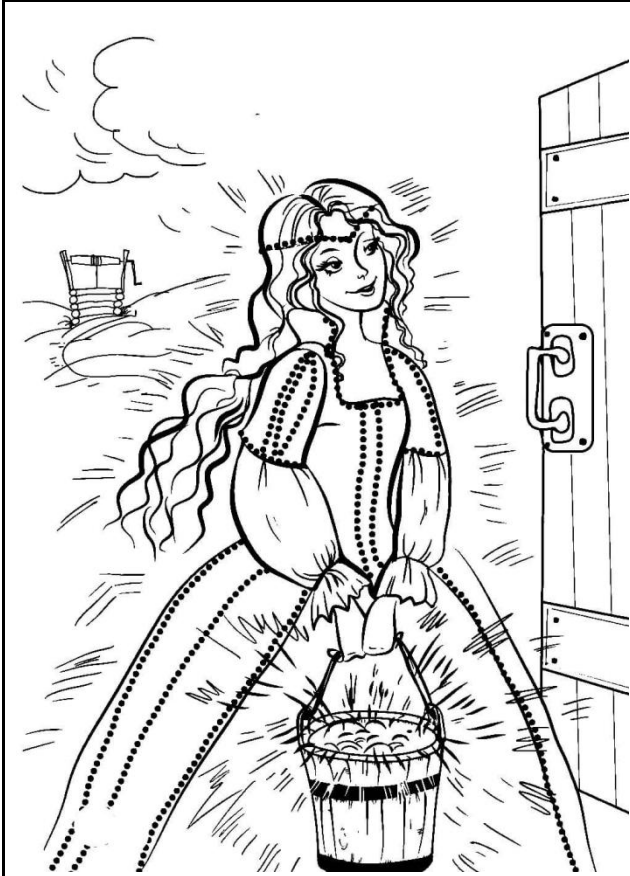
1. _____
2. _____
3. _____
4. _____
5. _____

10. Розфарбуй сюжет казки «Пані Метелиця».

Завдання: розфарбувати сюжет казки, поруч написавши відповідну цитату-підтвердження з казки.

Коментар: виконання цієї вправи підійде й для дітей з особливими освітніми потребами.

Сюжет казки «Пані Метелиця»

Цитата з казки «Пані Метелиця»

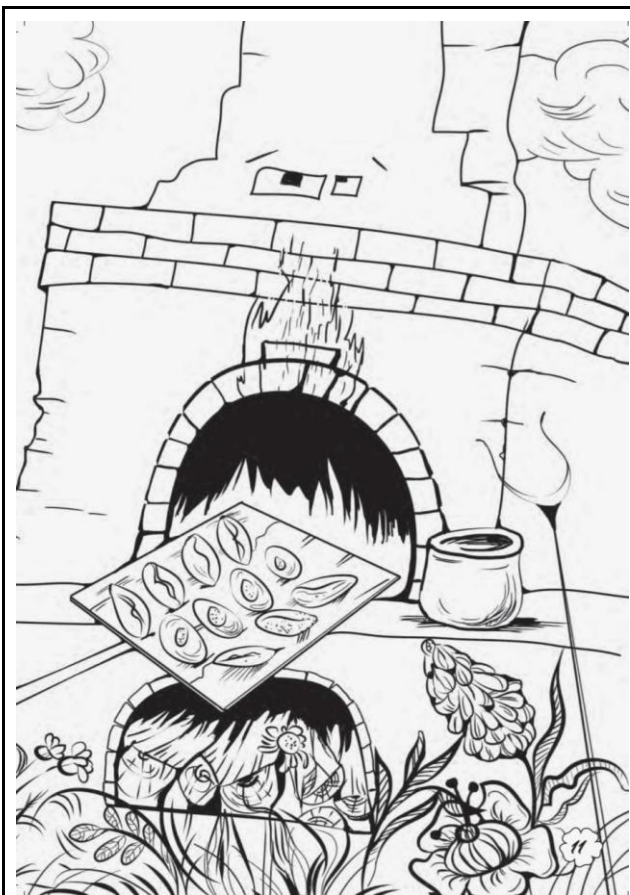
A large rectangular box with rounded corners and a scroll-like top edge, intended for a quote.A large rectangular box with rounded corners and a scroll-like top edge, intended for a quote.

A large, empty rectangular box with rounded corners, designed for writing or drawing. It features a small, shaded, semi-circular tab at the top left corner and a larger, shaded, semi-circular tab at the bottom left corner.

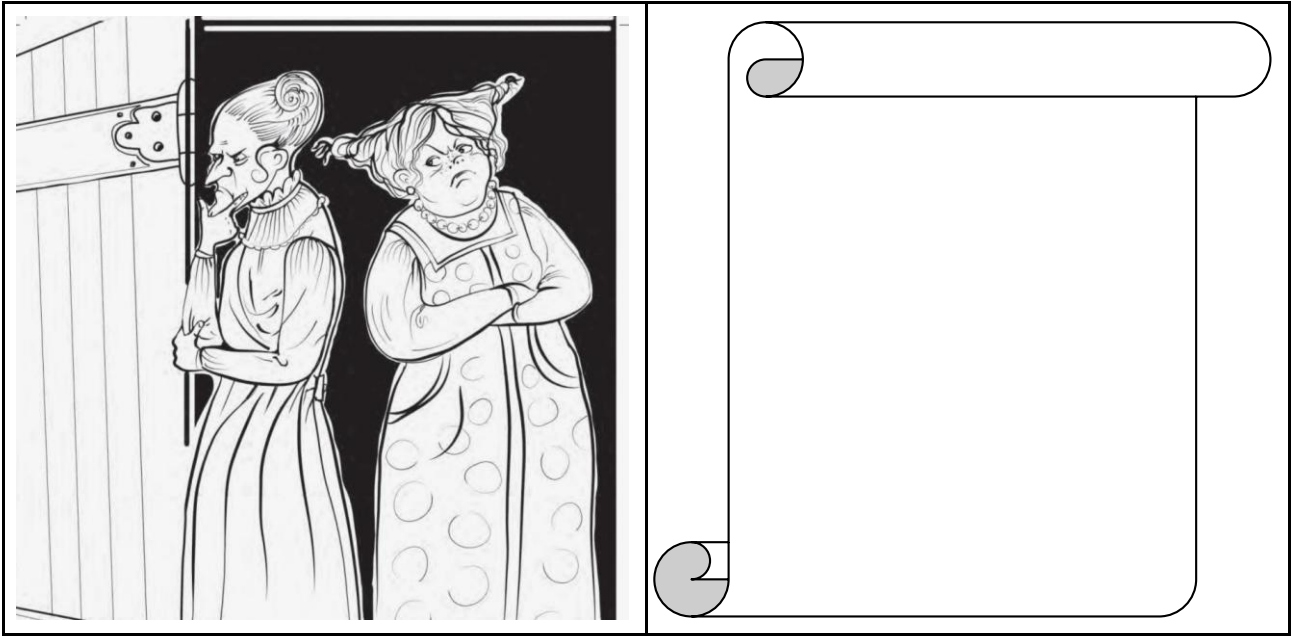
A large, empty rectangular box with rounded corners, designed for writing or drawing. It features a small, shaded, semi-circular tab at the top left corner and a larger, shaded, semi-circular tab at the bottom left corner.

A large rectangular box with rounded corners and a drop shadow, designed for a student to write a response to the first illustration.

A large rectangular box with rounded corners and a drop shadow, designed for a student to write a response to the second illustration.

Ольга ГЕТЬМАН

**ДОСЛІДЖУЄМО ТЕКСТ КРЕАТИВНО!
МАРК ТВЕН, «ПРИГОДИ ТОМА СОЄРА»**

Виконати завдання (основа – вправа «Щоденні 5»):

1. «Розмінування»: відновити авторський текст – знайти 5 замієнених слів.

2. «Психологічна допомога»: знайти 4 приємні речі, про які говорили Том і Беккі.

3. «Волонтери»: зі списку героїв (Малян, Хлопчик-зірка, Чарлі Бакет, Мауглі, Лобо, Аліса, Чеширський Кіт, Полліанна, Мумі-троль, Суботик) обрати 3 (трьох) волонтерів за такими критеріями:

- може забезпечити необхідним спорядженням за допомогою пензлика;
- може виконати бажання за допомогою цятки на обличчі;
- може запропонувати «гру в радість».

4. «Шпигуни»: знайти 2 уривки, які потрапили у повість Марка Твена «Пригоди Тома Соєра» з іншого твору.

5. Підбадьорити героїв 1 (одним) реченням.

Діти стояли тихо й слухали, але ніхто не відгукнувся. Том повернув назад, поспішаючи. Але якась нерішучість в усіх його рухах і в погляді відкрила Беккі іншу **чудову (жахливу)** істину: він уже не міг знайти дорогу до тієї печери, де були **щури (кажани)**.

– О, Томе, чому ти не робив знаків на стінах?

– Беккі, я був такий дурень! Такий дурень! Я й не подумав, що треба буде повертатися. Я не можу знайти дорогу. Все заплуталося.

– Томе! Ми пропали! Ми ніколи не вийдемо з цього жахливого місця!

Вона сіла на землю і так **зареготала (заплакала)**, що Том впав у відчай: він подумав, що вона зараз умере або збожеволіє. Він сів поруч неї й обняв її. Беккі заховала обличчя в нього на грудях, пригорнулася й виявила йому весь свій страх, усе своє каяття. А далека луна перетворювала її гіркі слова в глузливий сміх. Том просив її підбадьоритися, не втрачати надії, але вона казала, що не може. Тоді він став лаяти себе й докоряти собі за те, що приніс їй таке нещастя. Це вплинуло краще за все. Вона сказала, що встане й піде за ним усюди, куди він поведе, тільки хай він більше не говорить таких слів.

І вони пішли, без певної мети, просто аби тільки йти, не сидіти на місці, – адже вони більше нічого не могли зробити. Том узяв у Беккі свічку і погасив її. Беккі без слів зрозуміла це і знову занепала духом. Вона знала, що у Тома є ціла свічка і ще чотири недогарки, але він мусив заощаджувати. **Аж тремтячи з цікавості, вона кинулася за ним навздогін – і, на щастя, ще встигла помітити, як він гулькнув у велику кролячу нору під живоplotом.**

Незабаром утома почала даватися взнаки. Діти намагалися не звертати на неї уваги, бо їм страшно було й подумати, що вони сидітимуть тут, коли кожна хвилина така дорога. Рухаючись у якомусь напрямі, хоч навмання, вони принаймні йшли вперед і, може, до виходу, але сісти – це означало засудити себе на **перемогу (смерть)** і прискорити її наближення. Нарешті втомлені ноги Беккі відмовилися нести її далі. Вона сіла. Том примостився коло неї. Вони говорили **про домівку, про друзів, і про зручні ліжка і, найголовніше, про сонячне світло.** Беккі плакала. Том спробував якось розважити її, але всі його слова були даремні і скидалися на глузування. **Дуже важко, – шепотіла вона крізь сльози.**

– Мені здається, навіть ти не зміг би знайти, чому радіти, коли лишаєшся зовсім сама в темряві. Беккі так утомилася, що кінець кінцем стала дрімати і заснула. Том радів з цього. Він сидів і вдивлявся в її сумне обличчя. Він бачив, як воно набирало звичайного спокійного виразу під впливом **кошмарних (приємних)** снів.

Безтурботність її обличчя трохи заспокоїла Тома, і він думками полетів у минуле. Хлопець так заглибився в свої спогади, що й не помітив, як Беккі прокинулася і засміялась тихенько.

Варіанти відповідей.

1. «Розмінування»: відновити авторський текст – знайти 5 заміненних слів. (**чудову (жахливу), щури (кажани), зареготала (заплакала), перемогу (смерть), кошмарних (приємних)**).

2. «Психологічна допомога»: знайти 4 приємні речі, про які говорили Том і Беккі.

3. «Волонтери»: обрати 3 (трьох) волонтерів за такими критеріями:

- може забезпечити необхідним спорядженням за допомогою пензлика;
- може виконати бажання за допомогою цятки на обличчі;
- може запропонувати «гру в радість».

Список героїв: **Малян**, Хлопчик-зірка, Чарлі Бакет, Мауглі, Лобо, Аліса, Чеширський Кіт, **Полліанна**, Мумі-троль, **Суботик**.

4. «Шпигуни»: знайти 2 уривки, які потрапили у повість Марка Твена «Пригоди Тома Соєра» з іншого твору?

Аж тремтячи з цікавості, вона кинулася за ним навздогін – і, на щастя, ще встигла помітити, як він гулькнув у велику кролячу нору під живоплотом. (Льюїс Керролл, «Аліса в Країні Див»)

Дуже важко, – шепотіла вона крізь сльози. – Мені здається, навіть ти не зміг би знайти, чому радіти, коли лишаєшся зовсім сама в темряві. (Елеонор Портер, «Полліанна»)

5. Підбадьорити героїв одним реченням.

Наталія ШЕВЧЕНКО

**ВІД ЕГОЇЗМУ ДО МИЛОСЕРДЯ.
ЗАВДАННЯ ТА ЗАПИТАННЯ ДО КАЗКИ ОСКАРА УАЙЛЬДА
«ХЛОПЧИК-ЗІРКА»**

Роботу над казкою можна розпочати з наступного:

- Чим казка відрізняється від інших жанрів фольклору? (Добро перемагає зло, щасливий кінець.)

- Казки Уайльда нетипові. Чи перемагає в них добро? Чи є щасливий фінал? Дослідимо це.

1. Виконайте завдання (за цим покликанням знайдете вправу на відновлення правильної послідовності у тексті):

<https://www.classtime.com/share/ff5c9b5a-b774-47ad-88bf-70480e58a29d?token=eea71d2d2d2046cd87d4cc98cab5fb657d4a6786034dc5d85dc88d30c95e7000>.

2. Зробіть висновки стосовно характеру хлопчика-Зірки під час життя у Лісоруба:

<https://drive.google.com/file/d/1BEFYhsPx17XPcmFusxg-Ghq3suUVxTTi/view?usp=sharing>.

Чи красивий герой? Чому він втратив красу? Чому не захворів, чи втратив зір або життя? Отримує найболючіше на той момент покарання – втрачає зовнішню красу.

3. Напишіть пост під цим фото від імені хлопчика для Instagram, який пояснює, чому герой іде в мандри

(https://drive.google.com/file/d/1r6jg3QP8wd827g_8gq3wLy7qXgg6jgg8/view?usp=sharing)/

4. Поміркуйте над цими питаннями:

https://docs.google.com/document/d/1hlDgsKmMKCqkAZMIQHYZU_QGR7GlbdXa7rBZ1ZXK0ecM/edit.

5. Домашнє завдання (одне на вибір):

- напишіть власний фінал казки;

- поміркуйте, чого ця казка могла б навчити дорослих;
- у будь-якому сервісі (наприклад: Wordart) створіть хмарку тегів тварин, які згадуються у цій казці, і з'ясуйте, яку роль вони виконують.

Вікторія ЧЕРНЕЦЬКА

НОВЕ В ПРОГРАМІ. ПОЛЬСЬКА НАРОДНА КАЗКА «ЦВІТ ПАПОРОТІ» (СКОРОЧЕНО)

Методичний коментар: модельні програми із зарубіжної літератури для 5 класів НУШ забезпечені великою кількістю підручників. Але, дотримуючись вимог до дистанційного навчання, учитель має опрацювати програмові тексти за дуже короткий час, що не завжди враховується авторами підручників. Тому виникає необхідність запропонувати учням скорочений варіант тексту, де збережені основні мотиви та художні цінності твору. Пропонуємо для роботи скорочений варіант казки.

Цвіт папороті (скорочено)

З давніх-давен відомо всім, а особливо старим бабусям, які люблять про це оповідати зимовими вечорами біля печі, що на Ява Купала, коли буває найкоротша літня ніч, у лісі зацвітає папороть. Хто ту квітку знайде, зірве й сховає, матиме щастя на все життя.

Оце тільки горе, що така ніч буває лише раз на рік, і то дуже коротка, та й цвіте тоді один-однісінький кущ папороті в усьому лісі. А росте цей кущ у такому закутку, що добратися до нього майже неможливо.

І ще кажуть, що тільки молода людина може добути цю квітку.

Колись давно жив собі в одному селі хлопець на ім'я Яцусь. Люди прозвали його цікавим, бо він скрізь нишпорив, шукав і все слухав, що кажуть люди. Що найважче добути, те він неодмінно хотів мати: така вже була в нього вдача. На те, що під ногами лежить, Яцусь і не дивився, а до чого треба було добиватися, через що собі в'язи можна було скрутити, – оце йому найбільш припадало до серця.

Трапилося раз, що хлопці сиділи ввечері коло вогнища, а Яцусь різьбив ножиком візерунка на палиці, бо неодмінно хотів прикрасити її собачою головою. Тут до вогню підійшла стара Німчиха, баба дуже розумна, що чимало вешталася по світах і знала все, як воно буває. І завела Німчиха мову про цвіт папороті, яке він, мовляв, щастя може принести тому, хто його знайде.

Яцусь слухав дуже уважно й так заслухався, що палиця випала в нього з рук і він мало не врізав ножиком пальця. Стара оповідала про цвіт папороті, Немов бачила його на власні очі, хоч з її лахміття не знати було, щоб вона мала від цього щастя.

Коли вона скінчила, Яцусь сказав собі:

– Нехай буде, що буде, а я мушу знайти цю квітку. І я її таки знайду, бо коли людина чогось дуже хоче й намислить, що так мусить бути, вона кінець кінцем того доможеться.

Недалеко від того кутка села, де стояла хатка Яцусевих батьків з городом і полем, був великий ліс. У тому лісі вночі на Яна Купала хлопці й дівчата завжди палили вогнища. Отож Яцусь сказав собі:

– Поки інші стрибатимуть через вогнища та опікатимуть собі литки, я краще піду в ліс, пошукаю квітку папороті. Не пощастить цього року, піду на той рік, потім на третій рік; ходитиму, аж доки знайду оту квітку й заберу з собою.

Цілісінький рік Яцусь нічого не казав нікому, а сам тільки й думав, як йому добути квітку, але надумати нічого не міг. Вирішив тільки ще раз – востаннє – спробувати щастя. Отож коли настала найкоротша ніч, Яцусь знов одяг білу сорочку, нові личаки, підперезався червоним поясом, і хоч мати його не пускала, щодуху побіг у ліс.

Але диво! Ліс – такий як завжди; і стежки й дерева знайомі: ніхто не перешкоджав їти. Тільки папороті ніде не видно. Подався Яцусь знайомою стежкою до хащі, де вона завжди росла. От і папороть.

Почав Яцусь нишпорити в кущах: цвіту ніде нема.

На одному кущі лазили черв'яки, інші вкрила гусінь, ще інші геть засохли. Вже Яцусь хотів повертати назад, коли біля самісінької землі побачив квітку. П'ять золотих пелюстків, а посередині блискуче око. Простяг хлопець руку й схопив квітку, яка опекла руку, наче вогнем, але він її не кинув, тримав міцно.

І тут квітка почала рости, заблищала дужче, аж очі сліпило. Яцусь миттю сховав її за пазуху, під серце.

Раптом він почув тоненький голосок:

– Ти захопив мене – твоє щастя. Але пам'ятай: той, хто мене візьме, матиме все, що схоче, та ні з ким не зможе ділитися своїм щастям, бо воно зараз же пропаде.

В Яцуса запаморочилась голова від великої радості.

«А що там! – подумав. – Аби мені добре було...»

Яцусь і думати забув про село та про своїх батьків.

– Через мене вони загинули всі! – вигукнув Яцусь. – Нехай же і я загину!

Ледве він це сказав, як земля розкрилася й поглинула Яцуса, а з ним і цвіт папороті, якого зараз ніхто вже в світі не знайде.

КОНСПЕКТИ УРОКІВ

Світлана БОЙКО

«СНІГОВА КОРОЛЕВА» Г. К. АНДЕРСЕНА В ЦИФРОВОМУ ФОРМАТІ

Етапи уроку	Покликання на дидактичний матеріал
Тема уроку	Г. К. Андерсен, «Снігова королева». Боротьба добра і зла в казці
Робота з епіграфом. Оголошення теми, мети уроку	https://docs.google.com/document/d/18uDRI0OxIUuld0Wxq--N0vv6yqJM-G8UnszkawEPh5g/edit?usp=sharing
Актуалізація знань про літературну казку	https://docs.google.com/drawings/d/18QUvMcj94jxeSJcHcxxZ7quNHR-joueyb_igdn7YmXI/edit?usp=sharing
Активізація пізнавальної діяльності: оголошення проблемного запитання та вправа «Передбачення»	https://docs.google.com/document/d/18uDRI0OxIUuld0Wxq--N0vv6yqJM-G8UnszkawEPh5g/edit?usp=sharing
Коментоване читання «Снігової королеви», переклад Оксани Іваненко	https://docs.google.com/document/d/18uDRI0OxIUuld0Wxq--N0vv6yqJM-G8UnszkawEPh5g/edit
Бесіда за змістом прочитаного	https://docs.google.com/drawings/d/1RzbVTgM2HnhnzNbHsMyTytA6U91SBUb9aRPPIVH_TSw/edit?usp=sharing
Знайомство з автором – перегляд відео, робота з презентацією	https://www.youtube.com/watch?v=4bD_2mT86Uc
Пояснення домашнього завдання	https://docs.google.com/presentation/d/1sRqjuYL1s1n3XWQKkMoFLZqkei5NPj-qodlD5lCFRqw/edit?usp=sharing
Підсумки уроку, узагальнення	https://learningapps.org/display?v=p8d4s9vd322

**НОВЕ В ПРОГРАМІ.
А. ГОФМАН, «ЛУСКУНЧИК І МИШАЧИЙ КОРОЛЬ»:
ЕТАПИ УРОКУ З РІЗНИМИ ВИДАМИ ЗАВДАНЬ**

№ з/п	Етапи уроку. Види завдань
1.	Організаційний момент: Хмара слів: https://wordart.com/7txt4mtli7rg/word-art%201.
2.	Етап активізації наявного навчального досвіду (мотиваційний текст). Заповни пропуски в пропонуваному твердженні: https://www.canva.com/design/DAE_oFjiV88/axiqpI-VOZnf8cwNn-sVkg/edit?utm_content=DAE_oFjiV88&utm_campaign=designshare&utm_medium=link2&utm_source=sharebutton.
3.	Етап актуалізації потрібного навчального досвіду: - Гра в кубик (учитель кидає дитині кубик: якою стороною випав, на те питання і відповідає): https://pin.it/6gdhGs0. 1. Назви ознаки Різдва. 2. Чому діти люблять казки? 3. Поясни, як автору вдається перенести читача в казковий світ. 4. Запропонуй свої методи, як потрапити в казкові світи. 5. Поділись своїми міркуваннями щодо користі казки для дитини. 6. Придумай різдвяний атрибут, що допоможе переміститися в чарівний світ.
4.	Етап пояснення нового матеріалу та способів виконання: - Відеофільм: https://www.youtube.com/watch?v=Dwe3Myzp0fU&t=1238s. - Балет: https://www.youtube.com/watch?v=YhH-lOK3tVA&ab_channel=LvivOpera. - Концептуальна карта: https://www.canva.com/design/DAE_occXcdc/2BMasoMFvhHiXtU0m7eneg/edit?utm_content=DAE_occXcdc&utm_campaign=designshare&utm_medium=link2&utm_source=sharebutton. - Зіставлення прочитаного з особистим досвідом (Який випадок з життя розкаже про твою сміливість і допомогу іншій людині).
5.	Етап формування нового навчального досвіду: https://learningapps.org/display?v=p0be8geec22.

6.	Етап узагальнення набутого навчального досвіду Перевірка твердження: https://www.canva.com/design/DAE_pbYEBBQ/9dr2680QmihruCtm8M-Hyg/edit?utm_content=DAE_pbYEBBQ&utm_campaign=designshare&utm_medium=link2&utm_source=sharebutton.
7.	Етап систематизації навчального матеріалу Створення сторінки героя в соцмережі: https://www.canva.com/design/DAE_phf_WIw/SeffZvXTPScdzp-pk-ZZQQ/edit?utm_content=DAE_phf_WIw&utm_campaign=designshare&utm_medium=link2&utm_source=sharebutton.

Тетяна МОКЛЮК

**НОВЕ В ПРОГРАМІ.
ПОЛЬСЬКА НАРОДНА КАЗКА «ЦВІТ ПАПОРОТІ».
ВТІЛЕННЯ ІДЕЙ ПОШУКУ СЕНСУ ЖИТТЯ ЛЮДИНИ У КАЗЦІ**

Тема:	Польська народна казка «Цвіт папороті». Втілення ідей пошуку сенсу життя людини у казці
Формування цілей та завдань уроку	Ми хочемо навчитися: - виразно читати; - вміти аналізувати прочитане; - детально переказувати текст; - формулювати власну думку щодо прочитаного; - визначати героїв та персонажів казки; - дізнатись нову цікаву інформацію; - визначати тему та ідею казки, героїв та персонажів.
Актуалізація опорних знань	Який жанр називають казкою? Які види казок вам відомі? Які характерні ознаки має казка? Скільки разів ходив за папороттю до лісу Яцусь? Чому, на вашу думку, йому не вдалось зірвати квітку з першого разу? Як змінила папороть Яцусь? <u>Проблемне питання.</u> Чи вдалося Яцусеві стати щасливим?

Виконання вправи «Знайди героїв і персонажів казки» (платформа LearningApps)	
Виконання вправи «Щоденні 5». У казці «Цвіт папороті» я: •бачу... •чую звуки... •відчуваю запах... •відчуваю на дотик... •відчуваю смак...	Вправа «Щоденні 5» 1. У казці «Цвіт папороті» я бачу: ліс, болото, папороть, сосни, дуби, чагарі, каміння, черв'яки, гусінь, сиві, гніді та булані коні. 2. Я чую: спів хлопців і дівчат, тріщання дров у вогнищі, голос квітки, розповідь Німчихи, тупіт коней, спів півнів, гуркіт землі. 3. Я відчуваю запах: згорілих дров у вогнищі, запах сосни, запах нової білої сорочки. 4. Я відчуваю на дотик: мох, колоду, візерунок на палиці. 5. Я відчуваю на смак: пташине молоко, делікатесні наїдки.
Виконання вправи «Чи уважний ти читач» (аркуш А4 згинається навпіл, на одній його стороні – уривок тексту казки, на іншій – той же уривок, але з пропущеними словами. Завдання: уважно прочитати повний уривок, а потім, не підглядаючи, вставити пропущені слова).	З давніх-давен відомо всім, а особливо _____ бабусям, які люблять про це оповідати _____ вечорами біля печі, що на Ява Купала, коли буває _____ літня ніч, у лісі зацвітає папороть. Хто ту квітку знайде, зірве й сховає, матиме щастя на все життя. Оце тільки горе, що така ніч буває лише раз на рік, і то дуже коротка, та й цвіте тоді один-однісінький кущ _____ в усьому лісі. А росте цей кущ у такому закутку, що добратися до нього майже _____. Кажуть також, що дорога до квітки дуже важка й _____, бо на ній трапляються різні страхіття й лякають людину, не дають іти. І ще кажуть, що тільки _____ людина може добути цю квітку. Колись давно жив собі в одному селі хлопець на ім'я Яцусь. Люди прозвали його _____. бо він скрізь нишпорив, шукав і все слухав, що кажуть люди.

Підсумки (дошка Jamboard)	Продовжіть речення: «Сьогодні на уроці я навчився...» «Тепер я вмію...» Чи виконали ми поставлені цілі та завдання уроку?
Домашнє завдання	Складіть розповідь про пошуки цвіту папороті від імені Яцуса, або спробуйте змінити кінцівку казки.

Наталія РЕПЕЦЬКА

НОВЕ В ПРОГРАМІ. ОНЛАЙН-ПОДОРОЖ ДО ПОЛЬЩІ – КРАЇНИ КАЗКИ «ЦВІТ ПАПОРОТІ»

Тема. Польська народна казка «Цвіт папороті».

Мета уроку:

- проаналізувати казку;
- визначити основні події, що відбувалися в ній;
- розвивати вміння аналізувати художній текст;
- сприяти виробленню уявлень про розвиток тексту в історичному часі й просторі;
- удосконалювати рівень володіння літературною українською мовою, спілкування та читання іноземними мовами та пробуджувати інтерес до їх вивчення, розвивати мовлення;
- опрацювати компетентності:
 - вільне володіння державною мовою;
 - інноваційність;
 - інформаційно-комунікаційна.

Тип уроку: урок вивчення нового матеріалу.

Хід уроку

Шановні учні, сьогодні ми з вами уявимо себе туристами, і розпочнемо цікаву подорож до Польщі. На нас з вами чекає вісім захоплюючих зупинок, але ми будемо ще й навчатися. Будьте уважні: кожне завдання допоможе нам відгадати СЛОВО-КЛЮЧ (ЦВІТ ПАПОРОТІ). Звертайте увагу на назву міста, в якому ми зупиняємось, а також виконуйте всі завдання! Бажаю нам успіху та вдалої мандрівки до країни казок Польщі.

Перейдіть за покликанням:

<https://www.google.com/maps/d/edit?mid=1ldmb6Dvp27LrSBhq1FKP3WrwZTj0JsZF&ll=50.32822500092747%2C24.597015549999995&z=6>.

Зверніть увагу на маршрут. Для того, щоб ви не заблукали, давайте поглянемо на маршрут.

Зупинка № 5. Познань

Завдання № 5. Перегляньте відео: https://drive.google.com/file/d/1XvCBgi7Qrl7_8wsOEh5cZLrmQ_2Pp/view, уявіть, що ви спілкуєтеся з Янусем. Про що ви б з ним поділилися, запишіть свої враження.

Зупинка № 6. Радимно

Завдання № 6. Ви всі молодці, активно працюєте, а зараз заповніть ментальну карту: <https://infograph.venngage.com/edit/941cab87-20cc-4625-ba5b-9c33297b8379>.

Зупинка № 7. Катовіце

Завдання № 7. Ваше завдання – перейти за покликанням: <https://infograph.venngage.com/view/aebaced4-ac8f-40ec-a884-9d4d45326a14> та виконати завдання.

1. У чому особливість літньої ночі на Яна Купала?

2. Де росте заповітний кущ папороті?

3. Хто може добути квітку папороті?

4. Від кого почув Яцусь про квіткупароті, яка щастя приносить?

5. Чому Яцусь вирішив дістати квітку папороті?

**Зупинка № 8. Комунальний заклад
«Класична гімназія Кропивницької міської ради»**

«Метод “Прес”»

- Чи змінилися риси характеру героя?
- Я вважаю, що ...
- Тому, що ...
- Наприклад ...
- Отже ...

"КВІТКА САМООЦІНЮВАННЯ"

Зафарбуй
квіточку
повністю,
відповідно
для
високого
рівня.

Зафарбуй
квітку
відповідно до
рівня

- Початковий рівень
- Середній рівень
- Достатній рівень
- Високий рівень

ДОДАТКИ ДО УРОКУ

1. Практична частина уроку.

1. Складіть простий план казки.
2. Розгляньте ілюстрацію до твору. Перекажіть близько до тексту епізоди, зображені на них.
3. Знайдіть у казці антитези та доповніть другу частину протиставлення відповідною цитатою.
4. Використавши листя папороті, як графічний організатор, створіть схему «Чи знайшов Яцусь щастя?». Праворуч перелічіть, що отримав юнак, знайшовши

цвіт папороті, ліворуч – що втратив. На вершині листка запишіть відповідь, що мав би, на ваш погляд, зробити Яцусь, аби бути щасливим?

2. Роз'єднай і прочитай.

Купалаоднеізнайдревнішихінайпоетичнішихсвятслов`янськогонароду.Пр
исвячувалосявоноСонцю—джерелувсьогосущогоназемлі

3. Зламана казка.

Прочитай текст. Запиши свій хід подій у казці. Зміни всі події в майбутнє або ж минуле.

І тут квітка почала рости, заблищала дужче, аж очі сліпило. Яцусь миттю сховав її за пазуху, під серце.

Раптом він почув тоненький голосок:

– Ти вхопив мене – твоє щастя. Але пам’ятай: той, хто мене візьме, матиме все, що схоче, та ні з ким не зможе ділитися своїм щастям, бо воно зараз же пропаде.

В Яцуся запаморочилась голова від великої радості.

«А що там! – подумав. – Аби мені добре було...»

Яцусь і думати забув про село та про своїх батьків.

– Через мене вони загинули всі! – вигукнув Яцусь. – Нехай же і я загину!

Ледве він це сказав, як земля розкрилася й поглинула Яцуся, а з ним і цвіт папороті, якого зараз ніхто вже в світі не знайде.

[illegible]

**НОВЕ В ПРОГРАМІ.
УГОРСЬКА НАРОДНА КАЗКА «ТРИ МУДРІ ПОРАДИ»**

1. Клас – 5	5. Зміст уроку
  	1. Актуалізація знань (згадати казки, які знаєте), https://learningapps.org/3533316. 2. СР. Складання словника казки (гусар, золотий, вихопити із піхов шаблю, мудрий), http://sum.in.ua/s/onlajn. 3. Читання казки, https://cutt.ly/4GJWtsP. 4. ДЗ. Робота з текстом в <u>GoogleDocs</u>. 5. МЗ. Перегляньте <u>ілюстрації</u> і визначте, якої не вистачає? Намалуйте її за допомогою символів або мовою емодзі https://www.emojiworld.com.ua/. 6. ТЗ. Доповніть кластер, даючи відповіді на запитання, як гусар зрозумів, що поради мудрі? https://cutt.ly/mGJIYhg. 7. РМ. Напишіть висловлення на тему: «Добра порада виведе, а погана заведе».
2. Тема уроку	6. Вау-зона
Чи бувають в житті слова, що варті золота? (на прикладі угорської народної казки «Три мудрі поради»)	ТЗ. Створіть ТОП-5 порад на кожен день для своїх однокласників і продайте їх («за гроші») (Вау: я можу заробити на своїх порадах справжні гроші! Мій перший мільйон!)

3. Мета	7. Рефлексія
На кінець уроку учні зможуть дати відповіді на питання: • Чи бувають в житті слова, що варті золота? • Чому «добра порада виведе, а погана заведе»? • Чи варто давати поради?	Метод «Мікрофон» Продовжте речення: <i>Завдяки цій казці я зрозумів, що...</i>
4. Мотивація	8. Домашнє завдання
1. Прочитайте матеріал про скарби, які знайшли на території Угорщини у 2021 році https://golos.ua/news/v-vengryy-nashly-klad-so-starynnymy-monetamy . 2. Порахуйте, скільки національних грошей цей скарб вартує? 3. За що не можна заплатити в житті?	ТЗ. Складіть кросворд за казкою «Три мудрі поради».

Наталія СМІРНОВА

«СНІГОВА КОРОЛЕВА» В РОЗУМІНІ СУЧАСНОГО УЧНЯ-ЧИТАЧА

1. Клас	5
2. Тема уроку	Ганс Крістіан Андерсен (1805-1875). «Снігова королева». Боротьба добра і зла в казці. Утвердження дружби та вірності у творі.
3. Мета	Розвиток практичних умінь і навичок дослідження художнього твору, розвиток творчих здібностей, критичного мислення, навичок роботи з книжкою та комп'ютером, формування культури спілкування, навичок роботи в групі; виховання толерантного ставлення до відмінного від власного погляду.
4. Мотивація	Заради кого ви б пішли босі в далеку подорож?
5. Зміст уроку	1. Знайомство з історією успіху Андерсена. Презентація « <u>Ганс Крістіан Андерсен (1805–1875). Історія успіху</u> ». Як ви вважаєте, завдяки чому Андерсен досяг такого успіху? 2. Вправа на уважність.

	Назвіть п'ять місць, де відбуваються події, чотири предмети одягу і взуття, три засоби пересування, дві тварини, одну квітку, що згадуються у творі. 3. Гра «Хто швидше» (проводиться в групах). Скласти у хронологічній послідовності події казки (роздатковий матеріал). 4. Запитання для обговорення: • Навіщо Снігова королева викрала Кая? • Чому скельце потрапило в око Каєві, а не Герді? • Чому Каєві ніяк не вдавалося скласти слово «вічність»? • Завдяки чому Герда змогла знайти Кая і розтопити його серце? • Як ви розумієте слова Андерсена про Кая і Герду в фіналі твору: «дорослі, але ще діти, діти серцем»? 5. Складання схеми «Добро – зло». Розподіліть героїв відповідно до їхньої сутності.
6. Вау-зона	Чи пішов би Кай босий в далеку подорож заради Герди?
7. Рефлексія	• Завдяки чому чи кому Герда змогла перемогти Снігову королеву? • В чому полягає сила Герди? • Як сила Герди впливає на інших героїв? • Що спільного між Г.К. Андерсеном і Гердою?
8. Домашнє завдання	Робота у групах – створити профіль героя в соцмережі (кожна група створює один профіль) – Кая, Герди, Снігової королеви, маленької розбійниці, бабусі, фінки, лапландки, ворона, ворони, принца, принцеси тощо. Розкрити сутність героя за допомогою його профіля.

Наталія РЕПЕЦЬКА

МЕТОДИЧНІ РЕКОМЕНДАЦІЇ ДЛЯ ОРГАНІЗАЦІЇ ПОЗАКЛАСНОГО ЧИТАННЯ У 5-6 КЛАСАХ

Своєрідність на уроках позакласного читання полягає в тому, що всі питання розраховані на вищу самостійність школярів, ніж звичайно, на розгорнуті відповіді, на зволікання додаткових відомостей – із життя, із інших книжок.

Головні умови успішної організації позакласного читання:

- високий авторитет учителя;
- інтерес учнів до уроків літератури;

- обстановка довірливості між учнем та вчителем;
- інтерес учителя до читання!

1. Рекомендувати дітям джерела для позакласного читання варто наприкінці навчального року (список літератури для читання влітку).

2. Напередодні нового навчального року (складаючи календарно-тематичне планування) плануємо уроки позакласного (додаткового) читання (4-8 на рік).

3. На початку нового навчального року вивчити коло читання (анкетування, бесіди).

4. На початку кожної теми рекомендуємо учням прочитати конкретний твір самостійно. Прагнемо не просто дати завдання, але зацікавити учнів читанням, яскраво презентувати твір.

5. Протягом вивчення програмової теми цікавимося ходом самостійного читання твору, запитуємо про перші враження. Нагадуємо про необхідність висловити свої міркування про книгу в читацьких щоденниках, ведення альбому власних ілюстрацій.

6. Наприкінці теми обов'язково проводимо бесіду з додаткового читання. Вона може відбуватися як на комбінованому уроці (50% часу – на вивчення програмової теми, 50% – на бесіду з додаткового читання), так і на окремому уроці позакласного читання.

Модельна навчальна програма «Зарубіжна література. 5-6 класи» для закладів загальної середньої освіти (авт. Ніколенко О., Ісаєва О., Клименко Ж., Мацевко-Бекерська Л., Юлдашева Л., Рудніцька Н., Туряниця В, Тіхоненко С., Вітко М., Джангобекова Т.).

Із сучасної літератури, 5 клас:

1. Ауер М. Цикл «Школа чарівних тварин» (1-2 за вибором).
2. Бессон Л. «Артур і мініпути».
3. Геммель Ш. «Марвін. Книга Вогню і Дружби».
4. Вайт Е. Б. «Павутинка Шарлотти».
5. Дал Р. «Чарлі і великий скляний ліфт».
6. Зальтен Ф. «Бембі».
7. Екгольм Я. У. «Людвігові хитрому – ура! ура! ура!»
8. Ліндгрєн А. «Малюк і Карлсон».

9. Льюїс К.С. «Хроніки Нарнії» («Лев, Чаклунка і Платтяна шафа»).
10. Маар П. «Пан Белло і блакитне диво», «Що не день, то субота», «Китобус, або Нові пятки для Суботика» (1-2 за вибором).
11. Нанетті А. «Мій дідусь був черешнею».

Із сучасної літератури, 6 клас:

1. Бонд М. «Ведмежа на ім'я Паддінгтон», «Ще про Паддінгтона», «Паддінгтон-помічник» (1-2 за вибором).
2. Енде М. «Момо», «Нескінченна історія» (1 за вибором).
3. Кінні Дж. «Щоденник слабака».
4. Ліндгрєн А. «Брати Лев'яче серце».
5. Нестлінгер К. «Пес йде у світ», «Начхати нам на огіркового короля!», «Гном у голові», «Летить, хрущі» (1-2 за вибором).
6. Ролінг Дж. «Гаррі Поттер і таємна кімната».
7. Толкін Дж.Р.Р. «Гобіт, або Туди і звідти».

ВІДОМОСТІ ПРО АВТОРІВ

АБРОСКИНА Альона, вчитель зарубіжної літератури комунального закладу «Навчально-виховне об'єднання № 25 “Загальноосвітня школа І-ІІІ ступенів, природничо-математичний ліцей, центр позашкільного виховання “Ліра” Кіровоградської міської ради Кіровоградської області».

БОЙКО Світлана, вчитель зарубіжної літератури «Івангородської філії комунального закладу “Олександрівський ліцей № 2”» Олександрівської селищної ради Кропивницького району Кіровоградської області.

ГУБЕНКО Галина, вчитель зарубіжної літератури Великоसेверинівського ліцея Великосеверинівської сільської ради Кропивницького району.

ГЕТЬМАН Ольга, вчитель зарубіжної літератури комунального закладу «Бобринецький ліцей № 1» Бобринецької міської ради Кіровоградської області.

ЄРЬОМІНА Оксана, вчитель зарубіжної літератури навчально-виховного комплексу «Кіровоградський колегіум – спеціалізований загальноосвітній навчальний заклад І-ІІІ ступенів – дошкільний навчальний заклад – центр естетичного виховання» Кіровоградської міської ради Кіровоградської області.

КОЗАЧЕНКО Ольга, вчитель зарубіжної літератури Вільненського закладу загальної середньої освіти І-ІІІ ступенів Соколівської сільської ради Кропивницького району Кіровоградської області.

МОКЛЮК Тетяна, учитель зарубіжної літератури комунального закладу «Перчунівський ліцей» Піщанобридської сільської ради.

РЕПЕЦЬКА Наталія, вчитель зарубіжної літератури комунального закладу «Класична гімназія Кропивницької міської ради».

РЯБУХА Наталія, вчитель зарубіжної літератури комунального закладу «Гірнична гімназія Кропивницької міської ради».

СМИРНОВА Наталія, вчитель зарубіжної літератури комунального закладу «Преображенська гімназія Кропивницької міської ради».

ФЕДІЄНКО Тетяна, учитель української мови та літератури, зарубіжної літератури комунального закладу «Первозванівське навчально-виховне об'єднання “Загальноосвітня школа І-ІІІ ступенів дошкільний навчальний заклад” Первозванівської сільської ради Кіровоградського району Кіровоградської області».

ЧЕРНЕЦЬКА Вікторія, вчитель зарубіжної літератури комунального закладу «Класична гімназія Кропивницької міської ради».

ШЕВЧЕНКО Наталія, вчитель зарубіжної літератури загальноосвітньої школи І-ІІІ ступенів № 4 Кіровоградської міської ради Кіровоградської області.

КОРИСНІ ДЖЕРЕЛА

Модельні програми із зарубіжної літератури. URL: <https://osvita.ua/school/program/program-5-9/83184/>

Вебінари для вчителя

1. Валізка творчих вправ на уроках зарубіжної літератури. URL: <https://www.youtube.com/watch?v=cHUif3EOviY>.

2. Креативні методики читання, що мотивують та виховують. URL: <https://www.youtube.com/watch?v=DK4rnRuZAIg&list=RDCMUcMsTGJwVun9bqKsfSPnRCHw&index=7>.

Матеріали

1. Комунікативно-ситуативні вправи на уроках зарубіжної літератури. URL: <https://vseosvita.ua/library/komunikativno-situativni-vpravi-na-urokah-zarubiznoi-literaturi-341542.html>.

2. Вправа для використання на уроці зарубіжної літератури у 5 класі при вивченні теми «Льюїс Керролл “Аліса в Країні Див”». Пошуково-інтелектуальна веб-гра». URL: <https://medialiteracy.org.ua/vprava-dlya-vykorystannya-na-urotsi-zarubizhnoyi-literatury-u-5-klasi-pry-vyvchenni-temy-lyuyis-kerroll-alisa-v-krayini-dyv-poshukovo-intelektualna-veb-gra/>.

3. «Дидактичні ігри і вправи на уроках зарубіжної літератури у 5 класі». URL: https://drive.google.com/drive/folders/1nMc3QvOany-_OxI5BwdztA3QltDErv1l.

4. Інтерактивні ігри на уроках зарубіжної літератури. URL: <https://svitppt.com.ua/zarubizhna-literatura/interaktivni-igri-na-urokah-zarubizhnoi-literaturi.html>.

Учитель – учителю: уроки зарубіжної літератури в 5 класах Нової української школи

(з досвіду роботи вчителів зарубіжної літератури)

Підписано до друку 17.06.2022 р.
Формат 60х84 1/16. Папір офсетний. Гарнітура «Times New Roman».
Друк – принтер. Тираж – 100 прим.
Зам. № 384

КЗ «КОІППО імені Василя Сухомлинського», вул. Велика Перспективна,
39/63, Кропивницький, 25006

Віддруковано в лабораторії інформаційно-методичного забезпечення
освітнього процесу КЗ «КОІППО імені Василя Сухомлинського», вул. Велика
Перспективна, 39/63, Кропивницький, 25006